

GLOSSARY

of the European Convention
on Human Rights

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ

от Европейската конвенция
за правата на човека

English-Bulgarian
Bulgarian-English

Английски-Български
Български-Английски

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

GLOSSARY
of the European Convention
on Human Rights

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ
от Европейската конвенция
за правата на човека

English-Bulgarian
Английски-Български

Bulgarian-English
Български-Английски

All requests concerning the reproduction
or translation of all or part of this document should
be addressed to the Directorate of Communication
(F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).
All other correspondence concerning this document
should be addressed to the Secretariat of the
Directorate General Human Rights and Rule of Law.

Cover and layout: Document and Publications
Production Department (SPDP), Council of Europe

© Council of Europe, September 2015
Printed at the Council of Europe

English-Bulgarian

A

abduction	отвлечане
abolition of the death penalty	премахване на смъртното наказание
absence of a public hearing	без провеждане на открито съдебно заседание
absence of intention to pursue petition	липса на намерение да се поддържа жалбата
absence of right to compensation	липса на право на обезщетение
<i>absentia [in]</i>	задочно
absolutely necessary	абсолютно необходимо
absolute rights	абсолютни права
abuse of the right of petition	злоупотреба с правото на жалба
access to court	достъп до съд
access to information	достъп до информация
access to relevant files	достъп до относими документи
accessibility	достъпност
acquittal at first instance	оправдателна присъда на първа инстанция
action for damages	иск за вреди
action popularis	иск за защита на публични интереси
adequate facilities	подходящи удобства, условия
adequate time	подходящо време
adjourn the case	отлагам дело
administrative detention	административно задържане
administrative practice	административна практика
administrative proceedings	административно производство
admissibility criteria	критерии за допустимост
admissible/illegality/decision	решение по допустимост
admit (evidence)	приемам доказателства
adoption of a judgment	постановяване на решение
adversarial trial/adversarial hearing	състезателен процес/състезателно производство
after conviction	след осъждане
age of criminal responsibility	възраст за наказателна отговорност
aim	цел
alcoholics	алкохолици

aliens
allegation
allocate
allowance
alternative civil service
anonymous petition
appeal on a point of law
appellant
applicability
applicable provisions
applicant
applicant State party
application for release from detention
apprehension
arbitrariness
arbitrary action
arbitrary arrest/detention
arbitrary deprivation of liberty
arguable claim
arrest
arrest warrant
assault
asylum-seeker
award compensation/damages

чужденци
твърдение
разпределям
периодично отпускана сума/помощ
алтернативна гражданска служба
анонимна молба
касационно обжалване
жалбоподател
приложимост
приложими разпоредби
жалбоподател
държава-жалбоподател
молба за освобождаване от арест
задържане
произвол
произволно действие
произволен арест/задържане
произволно лишаване от свобода
защитимо твърдение
арест
заповед за арест
нападение
бежанец
присъждам обезщетение за вреди

B

bailiff
bankruptcy
biased
bill of indictment
binding judgment
bringing before competent authority
bringing before competent legal authority
brought promptly before judge or other officer authorised by law to exercise judicial power

съдия-изпълнител
банкрут
предубеден, заинтересован
обвинителен акт
обвързващо решение
изправяне пред компетентния орган
изправяне пред компетентния правораздавателен орган
изправен своевременно пред съдия или друго длъжностно лице, овластено по силата на закона да упражнява съдебни функции

C

capital punishment	смъртно наказание
case	дело
case-law	съдебна практика
cassation appeal	касационно обжалване
causal link	причинно-следствена връзка
change religion or belief	промяна на религията или убеждението
charged with criminal offence	обвинен в престъпление
charges	обвинения
child born out of wedlock	дете, родено извън брак
choice of the legislature	избор на законодателя
circumstances of the case	обстоятелства по случая
civil proceedings	гражданско производство
civil rights and obligations	граждански права и задължения
civilian substitute service	алтернативна гражданска служба
civil service	гражданска служба
claim	иск
coercion (administrative)	принуда /административна/
collective complaint	колективна жалба
"collective exercise of freedom of expression"	колективно упражняване на правото на свобода на изразяването
collective punishment	колективно наказание
commit an offence	извършвам престъпление
Committee of Ministers	Комитет на министрите
common ground	безспорно
comparable situation	сходно положение
compatibility with the Convention	съвместимост с Конвенцията
compensation	обезщетение
competent court	компетентен съд
competent legal authority	компетентен правораздавателен орган
complaint	оплакване
composition	устройство, състав
compulsory	задължителен, принудителен
compulsory labour	принудителен труд
concurring opinion	съвпадащо мнение на различно основание
conditional release	условно освобождаване

conditions of detention	условия на задържане
conduct of the proceeding	провеждане на производството
confidentiality	поверителност
conscientious objection	отказ от военна служба (по съвест и убеждение)
conscientious objector	лице, отказало военна служба (по съвест и убеждение)
constitute	учредявам, съставлявам, устроен съм
constitutional proceedings	производство пред Конституционния съд
constitutionality	конституционност
continued detention	продължително задържане под стража
continued examination not justified	по-нататъшното разглеждане не е оправдано
continuing situation	продължаваща ситуация
control of use of property	контрол върху правото на ползване
conviction	осъждане
convincingly demonstrate	убедително демонстриране
costs and expenses	(държавни) такси и разноски
Court holds ...	Съдът приема...
court of appeal	въззивен съд/ второинстанционен съд
criminal charge	обвинение в престъпление
criminal offence	престъпление
criminal proceedings	наказателно производство
custody of children	упражняване на родителските права
custody record	книга за задържани лица
custody suite	арест, място за задържани лица

D

date of lodging of a complaint	дата на подаване на жалбата
death penalty	смъртно наказание
decision	решение/определение/разпореждане
default interest	лихва за забава
defamation	клевета
defence from unlawful violence	защита срещу незаконно насилие
defence through legal assistance	защита чрез правна помощ
defend in person	лично упражнена защита

defendant state party	държава-ответник
degrading punishment	унизително наказание
degrading treatment	унизително третиране
"delays in payment of compensation for expropriation"	забава за изплащане на обезщетение при отчуждаване на вещ
delays in the proceedings	забавяния в производството
deliver a judgment	постановявам решение
democratic society	демократично общество
demonstration	демонстрация
denial of access to lawyer	отказ на достъп до адвокат
deprivation of liberty	лишаване от свобода
deprivation of possession	лишаване от притежание
deprivation of property	лишаване от собственост
derogable rights and freedoms	права и свободи, които подлежат на дерогиране
derogation	дерогиране
"derogation in time of war or other public emergency"	освобождаване от задължения (по Конвенцията) във военно време или друго събитие от извънреден характер
destruction of possessions and home	унищожаване на притежания и дом
detention on remand	задържане под стража (полицейско)
determine	определям
determination	определяне
diligence	дължима грижа; усърдие, старание
diplomatic assurances	дипломатически уверения
"directly imputable to the local authorities"	може директно да бъде вменен/о в отговорност на местните власти
disability pension	пенсия за инвалидност
(forced) disappearance	(насилствено) изчезване (на хора)
disciplinary proceedings	дисциплинарно производство
disclosure of identity	разкриване на самоличност
discrimination	дискриминация
dismissal	уволнение
dismissal from civil service	освобождаване от държавна служба
dismissal of appeal on points of law	отхвърляне на жалба на правно основание
dispute	спор
dissemination	разпространение
dissenting opinion	особено мнение
"dissolution (of an association, political party, etc.)"	прекратяване (на сдружение, политическа партия, др.)

documentary evidence
domestic legislation
double jeopardy

drug addicts
duties and responsibilities
duty solicitor

документи /писмени доказателства/
вътрешно право
двукратно осъждане за едно и също престъпление
наркотично зависими
задължения и отговорности
дежурен адвокат

E

educational supervision
effect lawful arrest
effective access to a court
effective domestic remedy

effective remedy
"effectiveness of investigation into (murder)"
enforceable judicial decision
enforcement proceeding

engagements undertaken by parties
environment
elections by secret ballot
equality before the law
equality of arms
equitable basis
established by law
examination of the appeal
examination of circumstances
examination of witnesses
examine all the facts arguing for or against
examine the second set of proceedings
excessive length of proceedings

exclusion of press
exclusion of public
execution
exercise the jurisdiction

възпитателен надзор
извършвам законен арест
ефективен достъп до съд
ефективно вътрешноправно средство за защита
ефективно средство за защита
ефективно разследване при убийство

изпълняемо съдебно решение
процедура по изпълнение/
изпълнително производство
задължения, поети от страните
околна среда
избори чрез таен вот
равенство пред закона
равенство на средствата
справедлива основа
установено чрез закон
преглед на въззивна жалба
изследване на обстоятелства
разпит на свидетели
изследвам всички факти "за" и "против"
разглеждам второто производство
прекомерна продължителност на производството
недопускане на пресата
при закрити врата
изпълнение
упражнявам юрисдикция

"exemption from exhaustion of domestic remedies"	изключение от изискването за изчерпване на вътрешноправните средства за защита
exhaust domestic remedies	да изчерпя вътрешноправните средства за защита
exhaustion of domestic remedies	изчерпване на вътрешноправните средства за защита
expel	експулсирам (за чужденци); отстранявам
expiry of time-limit	изтичане на законоустановен срок
expropriation	експроприация, одържавяване
expulsion	експулсиране
extend the detention on remand	продължавам задържането под стража
extent strictly required by situation	степен, стриктно обоснована от ситуацията
extensive	разширен, пълен
extradition	екстрадиция
extraterritorial jurisdiction	екстратериториална юрисдикция

F

fair hearing	справедлив процес
fairness of proceedings	справедливост на производството
family life	семеен живот
feeling of fear, anguish and inferiority	чувства на страх, душевно страдание и малоценност
final domestic decision	окончателно вътрешно решение
forced evacuation	принудително извеждане
forced labour	принудителен труд
forensic expert	съдебен медик
form/join trade unions	създавам/присъединявам се към синдикат
foreseeability	предвидимост
found a family	основавам семейство
free assistance of an interpreter	безплатна услуга на преводач
free elections	свободни избори
free legal assistance	безплатна правна помощ
freedom of association	свобода на сдружаване
freedom of conscience	свобода на съвестта
freedom of correspondence	свобода на кореспонденцията

freedom of expression	свобода на изразяване
freedom of movement	свобода на движение
freedom of opinion	свобода на мнение
freedom of peaceful assembly	свобода на мирни събирания
freedom of religion	свобода на религията
freedom of the press	свобода на пресата
freedom of thought	свобода на мисълта
freedom to choose a place of residence	свобода на избор на местоживеене
freedom to impart ideas	свобода на разпространяване на идеи
freedom to impart information	свобода на разпространяване на информация
freedom to manifest religion	свобода на изразяване на религиозни убеждения
freedom to receive ideas	свобода на получаване на идеи
freedom to receive information	свобода на получаване на информация
friendly settlement	приятелско споразумение
fundamental freedoms	основни свободи
"fundamental values of a democratic society"	основни ценности в демократично общество
fundamental defect in proceedings	съществено процесуално нарушение

G

general interest	общ интерес
general principles of international law	общите принципи на международното право
"general principles of law recognised by civilized nations"	общите принципи на правото, признати от цивилизованите народи
genuine requirement	абсолютна необходимост
The Government	Правителството
grant applicant's claim	да уважа иска на жалбоподателя
grant legal aid	да предоставя правна помощ
gross violations	груби нарушения
grounds "relevant" and "sufficient"	относими и достатъчни основания
group of individuals	група лица
guarantees to appear for trial	гаранции за явяване в съда

Н

<p>harassment has not sufficient means heavier penalty high contracting party high tribunal "hinder the exercise of the right of petition" holding facility home humiliating punishment</p>	<p>тормоз няма достатъчно средства по-тежко наказание високодоговаряща страна висшестоящ съд създавам пречки за упражняването на правото на жалба дом за настаняване дом унизително наказание</p>
---	---

И

<p>ill-treatment of detainees/in custody illegal detention impartial tribunal impartiality of a judge imposition of fine imprisonment impunity imputability in accordance with law in force in the capacity of "inability to secure compliance with the judgment " inadmissibility inapplicability incitement to hatred and hostility indemnification independent tribunal individual individual application/petition individual measures ineffectiveness of remedies</p>	<p>малтретиране на задържани под стража лица незаконно задържане безпристрастен съд безпристрастност на съдията налагане на глоба лишаване от свобода безнаказаност вменяване на отговорност в съответствие със закона в сила в качеството на невъзможност да осигури изпълнението на съдебното решение недопустимост неприложимост подбуждане към омраза и враждебност обезщетяване независим съд лице индивидуална жалба/молба индивидуални мерки неефективност на средствата за защита</p>
---	---

information in detail
information in language understood
information on charge

"information on nature and cause of
of accusation"

information on reasons for arrest

inhuman punishment

inhuman treatment

inter-State case

interests of justice

interests of members

interests of society as a whole

interference

interim measure

international obligations

interrogation

intimidation

подробна информация
информация на разбираем език
информация по отношение на
обвинението

информация за характера и
причините на обвинението

информация за причините за ареста

нечовешко наказание

нечовешко отношение

междудържавни дела

интересите на правосъдието

интересите на членовете

интересите на обществото като цяло

намеса

временна мярка

международни задължения

разпит

заплашване

J

join trade unions

joint opinion

"judge or other officer exercising
judicial power"

judgment

"judgments are essentially declaratory
in nature"

judicial authorities

judicial officer

judicial review

jurisdiction of states

jurisdiction of the Court

jurisprudence

just satisfaction

"justified by the public interest
in a democratic society"

justify the interference

juvenile delinquency

присъединявам се към синдикална
организация

съвместно становище

съдия или друго длъжностно лице,
упражняващо съдебни функции

решение

решенията са установителни по
своето естество

съдебни власти

длъжностно лице, упражняващо

съдебни функции

съдебен контрол

компетентност на държавите

компетентност на Съда

съдебна практика

справедливо обезщетение

оправдан от обществения интерес в
демократичното общество

оправдавам намесата

младежка престъпност

L

<p>lack of a public hearing</p> <p>lack of diligence</p> <p>lack of effective access to a tribunal</p> <p>"lack of effective remedy / investigation / oral hearing"</p> <p>lack of promptness of information</p> <p>language which an accused understands</p> <p>lapse of time</p> <p>lawful arrest or detention</p> <p>lawful order of a court</p> <p>lawful restrictions</p> <p>lawfulness of proceedings</p> <p>lawyer</p> <p>legal aid or assistance</p> <p>legal obligation</p> <p>legality of detention</p> <p>legitimate aim</p> <p>legitimate purpose</p> <p>length of civil / criminal proceedings</p> <p>length of detention on remand</p> <p>length of pre-trial detention</p> <p>level of jurisdiction</p> <p>liability</p> <p>liable under the Convention</p> <p>liberty of movement</p> <p>liberty of person</p> <p>"licensing of broadcasting, television and cinema enterprises"</p> <p>life</p> <p>life of the community</p> <p>life of the nation</p>	<p>липса на публично изслушване</p> <p>неполагане на дължима грижа; липса на усърдие, старание</p> <p>липса на ефективен достъп до съд</p> <p>липса на ефективно средство за защита / разследване / открито съдебно заседание</p> <p>липса на навременна информация</p> <p>език, разбираем за обвиняемия</p> <p>изминал период от време</p> <p>законен арест или задържане</p> <p>законно разпореждане на съд</p> <p>законни ограничения</p> <p>законосъобразност на производство</p> <p>адвокат, юрист</p> <p>правна помощ или съдействие</p> <p>правно задължение</p> <p>законност на задържането</p> <p>легитимна цел</p> <p>легитимна цел (предназначение)</p> <p>продължителност на гражданско / наказателно производство</p> <p>продължителност на задържане под стража</p> <p>дължина на предварително задържане</p> <p>съдебна инстанция</p> <p>отговорност</p> <p>носител отговорност по Конвенцията</p> <p>свобода на придвижване</p> <p>свобода на личността</p> <p>лицензиране на радио- и телевизионните разпространители и производителите на кинематографична продукция</p> <p>живот</p> <p>живот на общността</p> <p>живот на нацията</p>
---	---

life sentence	доживотна присъда
limitation on use of restrictions on rights	обхват на допустимите ограничения на правата
limitations to protect democratic society	ограничения за защита на демократичното общество
limitations to protect the rights of others	ограничения за защита правата на третите лица
limited jurisdiction	ограничена компетентност
living instrument	жив механизъм
local needs and conditions	местните потребности и условия
<i>locus standi</i>	процесуална легитимация
lodge an application	подавам жалба
loss of property	загуба на имущество

M

make financial award	определям/ присъждам парична сума
"maintaining the authority and impartiality of the judiciary"	съхранение на авторитета и безпристрастността на съдебната власт
manifestly ill-founded	явно необоснована
manifest religion or belief	изповядвам/показвам религия или убеждение
margin of appreciation	предели на преценка
marriageable age	брачна възраст
material damage	имуществени вреди
matter resolved	вече решен въпрос
"measures necessary in the interests of children"	необходими мерки за защита на интересите на децата
measures of a general character	общи мерки
measures similar to expropriation	мерки, сходни на лишаването от собственост
media	медии
members of a minority group	представители на малцинствена група
members of administration	административни служители
members of armed forces	военнослужещи
members of police	полицейски служители
memorandum	меморандум
mental anguish/suffering	душевна болка/страдание
"merits of individual application / inter-state application"	основания на индивидуална/междудържавна жалба

merits of the complaint	същество на оплакването
military service	военна служба
"minimum degree of protection to which citizens are entitled under the rule of law in a democratic society"	минимална степен на защита, на която гражданите имат право по закон в едно демократично общество
minimum level of severity	минимално степен на суровост/ строгост
minor offence	маловажно нарушение/престъпление
minority	малцинство
minors	непълнолетни лица
miscarriage of justice	съдебна грешка
moderate physical punishment	физическо/телесно наказание от средна степен
monitoring of prisoners' correspondence / telecommunications/ telephones	контрол на кореспонденцията / телекомуникациите / телефоните на лишените от свобода
moral damage	неимуществени вреди
morals	нрави, морал

N

narrow interpretation	стеснително тълкуване
national authority	национален орган
national court	национален съд
national law	национално право
national minority	национално малцинство
national origin	национален произход
national security	националната сигурност
nationalisation	национализация
nature of punishment	характер на наказание
nature of interference	характер на намеса
<i>ne bis in idem/non bis in idem principle</i>	не може да се съди или наказва някой два пъти за едно и също деяние
necessary in a democratic society	необходим/а в едно демократично общество
negative obligation	негативно задължение
negotiations	преговори
new or newly discovered facts	нови или новооткрити обстоятелства
no significant disadvantage	без значителна вреда
non-derogable rights and freedoms	неотменими права и свободи

non-enforcement	неизпълнение
non-exhaustion	неизчерпване
non-exhaustion of domestic remedies	неизчерпване на вътрешноправните средства за защита
non-governmental organisation	неправителствена организация
non-official summary	неофициално резюме
non-pecuniary damage	неимуществени вреди
normal civic obligations	обичайни граждански задължения
notification	уведомление
notification of a derogation	уведомление за ограничаване (действието на закон или договор)
null and void	недействителен (нищожен или унищожаем)
<i>nulla poena sine lege</i>	без закон няма наказание
<i>nullum crimen sine lege</i>	забрана за въвеждане на наказателни норми с обратен ефект

O

objective and reasonable justification	обективно и разумно основание
obligation of performing military service	задължение за отбиване на военна служба
obligation prescribed by law	законово задължение / задължение предвидено в закон
observance	спазване на закона, придържане към закона
obtain attendance of witnesses	да изисквам призоваване на свидетели
"officer authorised by law to exercise judicial power"	длъжностно лице, упълномощено / оправомощено от закон да изпълнява правораздавателни функции
Ombudsman	омбудсман
oral hearing	прения, устно изслушване в съдебно заседание
oral submission	устно становище
order release	заповед/разпореждане/решение за освобождаване на задържано лице
ordinary courts	обща съдилища
originate	пораждам, произхождам от
other status	друг, различен статут
outstanding interest	изключителен интерес
outweigh	надделявам

P

<p>parental authority "parents' religious and philosophical convictions" particular circumstances of the case particular level of severity</p> <p>peaceful assembly peaceful enjoyment of possessions pecuniary damage penalty "periodic review of the continuing lawfulness of detention" permit for a demonstration</p> <p>persons of unsound mind physical integrity physical liberty and security physical punishment physical suffering pilot judgment placement in custody plea of inadmissibility plot of land pluralism in education police surgeon</p> <p>political activity political asylum political or other opinion political party political rights positive obligations possessions power of attorney power to overturn decision of the court</p> <p>practical and effective protection</p>	<p>родителски права религиозните и философски убеждения на родителите конкретните обстоятелства на случая определена степен на суровост/ строгост мирно събиране мирно ползване на притежания обезщетение за имуществени вреди наказание периодично разглеждане на законността на задържането разрешение за провеждане на митинг/демонстрация лица с психични увреждания телесна неприкосновеност физическа свобода и сигурност телесно наказание телесно страдание пилотно решение задържане под стража възражение за недопустимост парцел земя плурализъм в образованието лекар, осигуряващ медицинска помощ в местата за задържане политическа дейност политическо убежище политическо или друго мнение политическа партия политически права позитивни задължения притежания пълномощно правомощие да промени крайния резултат на съдебното решение /да отмени съдебното решение практическа и ефективна защита</p>
---	--

prejudice interests of justice	в ущърб на интересите на правосъдието
pre-trial detention	задържане под стража в досъдебното производство
preliminary objection / investigation	предварително възражение/ предварително разследване
preparation of defence	подготовка на защитата
prescribed by law	предписано от закон/предвидено в закон
present-day conditions	условията към настоящия момент
presidential pardon	помилване от президента
press	преса
pressing social need	наболели социални нужди, проблеми
presumed paternity	презумпция за бащинство
presumption in respect of factors	презумпция по отношение на фактите
presumption of innocence	презумпция за невинност
prevent disorder	предотвратяване на нарушение на обществения ред/ безредици
prevent escape	предотвратявам бягство
prevent unauthorised entry into country	предотвратявам незаконно влизане в страната
"preventing the disclosure of information received in confidence"	предотвратяване разкриването на информация,получена доверително
prevention of crime	предотвратяване извършването на престъпление
prevention of disorder	предотвратяване на безредици
<i>"prevention of spreading of infectious diseases"</i>	предотвратяване разпространението на инфекциозни болести
preventive detention	превантивно задържане
prima facie	на пръв поглед
prisoner	лишен от свобода
private life	личен живот
procedural defect	процесуално нарушение
procedural guarantees of review	процедурни гаранции за разглеждане
procedure prescribed by law	процедура, предвидена в закон
prohibition of	забрана на
prohibition of abuse of rights	забрана на злоупотреба с права
"prohibition of collective expulsion of aliens"	забрана на групово експулсиране на чужденци
prohibition of discrimination	забрана на дискриминация

prohibition of expulsion of a national	забрана на експулсиране на собствен гражданин
prohibition of imprisonment for debt	забрана на лишаването от свобода поради дълг
prohibition of reservations	забрана на резервите
prohibition of slavery and forced labour	забрана на робството и принудителния труд
prohibition of torture	забрана на изтезанията
prompt and detailed information	незабавна и подробна информация
prompt judicial control	незабавен съдебен контрол
prompt trial	незабавен съдебен процес
promptly	незабавно
promptly informed	(да бъде) незабавно информиран
proof beyond reasonable doubt	доказване извън всяко разумно съмнение
property	собственост, имущество
proportionality	пропорционалност/баланс/съразмерност
"proportionate to the legitimate aim pursued"	пропорционално / съразмерно/ съответстващо на преследваната легитимна цел
protection of health	защита на здравето
protection of juveniles	защита на непълнолетните лица
protection of morals	защита на нравствеността
protection of private life of the parties	защита на личния живот на страните
protection of property	защита на собственост
protection of public order	защита на обществения ред
protection of the rights and freedoms of others	защита на правата и свободите на останалите членове на обществото
protection of the reputation of others	защита на доброто име на другите
protection of the rights	защита на правата
proved guilty according to law	доказване на вината в съответствие със закона
provided by law	предвидено в закон
provisional measure	временна мярка
psychiatric evidence	психиатрична експертиза
public	обществен, държавен
public authority	държавен орган
public emergency	извънредно положение
public hearing	публично гледане на делото
public interest	обществен интерес

public judgment	съдебно решение, обявено публично
public opinion	обществено мнение
public order	обществен ред
public safety	обществена безопасност, сигурност
public service	държавни услуги в полза на обществото
publicity	публичност, гласност
pursue	преследвам/гоня цел
pursue a legitimate aim	преследвам легитимна цел

Q

qualified rights	права, чието упражняване търпи ограничения
quell riot or insurrection	потушавам бунт или метеж

R

racial discrimination	расова дискриминация
<i>ratione loci</i>	териториална несъвместимост / по място
<i>ratione materiae</i>	материална несъвместимост / по материя
<i>ratione personae</i>	несъвместимост по отношение на лице
<i>ratione temporis</i>	времева несъвместимост/ по време
reasonable and objective justification	обосновано и обективно основание / оправдание
reasonable intervals	разумни периоди/интервали
"reasonable relationship of proportionality"	разумно съотношение на пропорционалност
reasonable suspicion	обосновано подозрение
reasonable time	разумен срок
reasonableness of pre-trial detention	разумна необходимост на задържането
reasonably considered necessary to prevent fleeing	обосновано прието като необходимо, с цел да се избегне укриване
reasonably considered necessary to prevent offence	обосновано прието като необходимо, с цел да се предотврати престъпление
reasoning	излагане на мотиви, мотивиране на съдебното решение

receive and impart information and ideas	получавам и разпространявам информация и идеи
rectify the shortcomings	поправам, отстранявам недостатъци
redress	обезщетявам, обезвъзмездявам
referral to Grand Chamber	сезиране на Голямата Камара
refugee	бежанец
Registry	Секретариат
refusal	отказ
regardless of frontiers	независимо от границите(териториалните)
reimbursement	възстановяване на парични суми
rejection of appeal	отхвърляне на жалба
rejection of one's application for release	отхвърляне на искане за освобождаване/ отхвърляне на жалба за изменение на мярка за неотклонение задържане под стража
release pending trial	освобождаване, докато делото/ производството е висящо
relevant domestic law	приложимо вътрешно право
relevant domestic practice	приложима вътрешна практика
religion	религия
religious community	религиозна общност
religious instructions	религиозно обучение
religious practice	религиозни практики
remand in custody	задържане под стража
rendition	предаване на осъдено лице
reopen the proceedings	възобновявам производството
representative	представител, упълномощено лице
"representative of the Republic of Bulgaria at the European Court of Human Rights"	процесуален представител на Република България пред Европейския съд по правата на човека
reputation	добро име
required by interests of justice	изискван от интересите на правосъдието
residence	местопребиваване
reservations	резерви
respect for correspondence	неприкосновеност на кореспонденцията
respect for family life	неприкосновеност на семейния живот
respect for home	неприкосновеност на жилището
"respect for parents' philosophical convictions"	зачитане/неприкосновеност на убежденията на родителите

respect for private life	неприкосновеност на личния живот
"respondent state's jurisdiction and responsibility"	под юрисдикцията и отговорността на ответната държава
<i>restitutio in integrum</i>	възстановяване на предишното състояние
restitution of property	възстановяване на собственост/реституция
restriction on freedom of movement	ограничение на свободата на движение
restrictive interpretation	ограничително тълкуване
retrial	ново/повторно разглеждане на делото
"retroactive application of criminal/civil law"	обратно действие на закона
retroactivity	обратно действие
reunion of family	събиране на семейството
review by a court	разглеждане от съд, съдебен контрол
review of lawfulness of detention	разглеждане на законността на задържане
revision of an earlier judgment	повторно разглеждане / преразглеждане на по-ранно решение
right of access to	право на достъп до
right of petition to	право на жалба/на обжалване
right to an effective remedy	право на ефективно средство(за защита на права)
right to individual application	право на индивидуална жалба
right to liberty/security	право на свобода/сигурност
right to marry	право на встъпване в брак
rights of defence	право на защита
rule of law	върховенство на закона/ законност
rule of respect	правилото на зачитане на
ruling on an equitable basis	определяне/присъждане по справедливост

S

safeguards against abuse	защита срещу злоупотреба
same as matter already examined	със същия предмет, като вече разгледано/а; със същия предмет, подаден/а до друг
"same as matter submitted to other procedure"	със същия предмет, изложен в друга процедура

same conditions	същите условия
scheme for free legal aid	система за безплатна правна помощ
scope of court review	обхват на съдебна проверка
search	претърсване/търсене
secrecy of correspondence	тайната на кореспонденцията
secret ballot	тайно гласуване
secret surveillance	тайно полицейско наблюдение
Secretary General	Генерален секретар
"secure fulfilment of obligation prescribed by law"	да осигури изпълнение на задълженията, предвидени в закона
"secure the payment of contributions or penalties"	да осигури плащането на налози/ постъпления/ или глоби
security of person	сигурност/неприкосновеност на личността
seizure of	изземване
self-defence	самоотбрана
separate set of proceedings	отделно съдебно производство
service exacted in case of emergency	работа/действие, изпълнявана в случай на извънредно положение
service of a military character	военна служба
servitude	подчинение; подчинително положение
sick leave	отпуск поради заболяване
signature and ratification	подписване и ратификация
systemic problem	системен/продължителен проблем
six-month period/rule	правило за шестмесечен срок
slavery	робство
social origin	социален произход
social security	социално осигуряване
special circumstances	особени обстоятелства
speediness of review	бързина на разглеждане
stand for election	кандидатирам се
statement of fact	изложение на фактите
statute-barred	ограничени/запретени от закона
strictly necessary	напълно необходимо
strictly proportionate	строго пропорционално
striking out applications	заличаване на жалби
substitute service	алтернативна служба (в замяна на военната)
supplementary opinion	допълнително мнение
surrender	отказ
summon the witness	призовавам свидетел

T

take proceedings	извършвам процесуални действия
taken alone	самостоятелно
taking of property	отнемане на собственост
tax penalty	данъчна санкция
taxation	данъчно облагане
territorial integrity	териториална цялост
testify at trial	свидетелски показания в процеса
third party	трета страна
threat to applicant's life	заплаха за живота на жалбоподателя
threat to the life of the nation	заплаха за съществуването на нацията
time of emergency	извънредно положение
"time when the act or omission committed"	времето, през което действието или бездействието е извършено
torture	изтезание
torture in police custody	изтезание над задържан в полиция
trafficking in human beings	трафик на хора
transfer of the property	прехвърляне на собствеността
transmit	предавам
treatment	третиране, отношение
trial within a reasonable time	процес в разумен срок
tribunal established by law	съд, създаден в съответствие със закона

U

unanimously	единодушно
unfairness of proceedings	несправедливост на процеса
unidentified perpetrator	неустановен извършител
uniform law	уеднаквяване на правото
universal suffrage	универсално изборително право
unlawful detention	незаконно задържане
unlawfulness	незаконност
unreasonably long (procedure)	неоправдано дълго/забавено (за процедура)
use of force/violence	употреба на сила/насилие
use of property	ползване на собствеността

V

vagrants	скитници
value judgment	субективна оценка
values of a democratic society	ценностите на демократичното общество
victim	жертва, пострадал
violation	нарушение
vote	гласуване, право на глас, гласувам
vulnerability	уязвимост

W

waiver of the court fees	отказ от съдебни разноски
"war or other public emergency threatening the life of the nation"	война или друго друго извънредно положение, застрашаващи съществуването на нацията
well-being of the community	благосъстоянието на обществото
withdrawal of parental rights	лишаване от родителски права
"without prejudice to the provisions of Article ..."	без да се засягат / нарушават разпоредбите на член ...
witness	свидетел
wording	редакция, формулировка
work required of detainee	задължителна работа на задържания/арестувания
work required to be done during conditional release	задължителна работа, която следва да се извършва през периода на условно освобождаване
worship	култ, преклонение

Български-Английски

А

абсолютна необходимост	genuine requirement
абсолютни права	absolute rights
абсолютно необходимо	absolutely necessary
адвокат, юрист	lawyer
административна практика	administrative practice
административни служители	members of administration
административно задържане	administrative detention
административно производство	administrative proceedings
алкохолици	alcoholics
алтернативна гражданска служба	alternative civil service
алтернативна гражданска служба	civilian substitute service
алтернативна служба (в замяна на военната)	substitute service
анонимна молба	anonymous petition
арест	arrest
арест, място за задържани лица	custody suite

Б

банкрут	bankruptcy
бежанец	asylum-seeker
без да се засягат / нарушават разпоредбите на член ...	"without prejudice to the provisions of Article ..."
без закон няма наказание	nulla poena sine lege
без значителна вреда	no significant disadvantage
без провеждане на открито съдебно заседание	absence of a public hearing
безнаказаност	impunity
безплатна правна помощ	free legal assistance
безплатна услуга на преводач	free assistance of an interpreter
безпристрастен съд	impartial tribunal
безпристрастност на съдията	impartiality of a judge
безспорно	common ground
благосъстоянието на обществото	well-being of the community
брачна възраст	marriageable age
бързина на разглеждане	speediness of review

В

в качеството на	in the capacity of
в сила	in force
в съответствие със закона	in accordance with law
в ущърб на интересите на правосъдието	prejudice interests of justice
вече решен въпрос	matter resolved
високодоговаряща страна	high contracting party
висшестоящ съд	higher tribunal
вменяване на отговорност	imputability
военна служба	military service
военна служба	service of a military character
военнослужещи	members of armed forces
война или друго друго извънредно положение, застрашаващи съществуването на нацията	war or other public emergency threatening the life of the nation
временна мярка	interim measure
временна мярка	provisional measure
времето, през което действието или бездействието е извършено	time when the act or omission committed
въззивен съд/ второинстанционен съд	court of appeal
възпитателен надзор	educational supervision
възражение за недопустимост	plea of inadmissibility
възраст за наказателна отговорност	age of criminal responsibility
вътрешно право	domestic legislation

Г

гаранции за явяване в съда	guarantees to appear for trial
Генерален секретар	Secretary General
гласуване, право на глас, гласувам	vote
гражданска служба	civil service
граждански права и задължения	civil rights and obligations
гражданско производство	civil proceedings
груби нарушения	gross violations
група лица	group of individuals

Д

да изисквам призоваване на свидетели	obtain attendance of witnesses
да изчерпя вътрешноправните средства за защита	exhaust domestic remedies
да осигури изпълнение на задълженията, предвидени в закона	secure fulfilment of obligation prescribed by law
да осигури плащането на налози/ постъпления/ или глоби	secure the payment of contributions or penalties
да предоставя правна помощ	grant legal aid
да уважа иска на жалбоподателя	grant applicant's claim
данъчна санкция	tax penalty
данъчно облагане	taxation
дата на подаване на жалбата	date of lodging of a complaint
двукратно осъждане за едно и също престъпление	double jeopardy
дежурен адвокат	duty solicitor
дело	case
демократично общество	democratic society
демонстрация	demonstration
дерогиране	derogation
дете, родено извън брак	child born out of wedlock
дипломатически уверения	diplomatic assurances
дискриминация	discrimination
дисциплинарно производство	disciplinary proceedings
длъжностно лице, упражняващо съдебни функции	judicial officer
длъжностно лице, упълномощено / оправомощено от закон да изпълнява правораздавателни функции	officer authorised by law to exercise judicial power
доживотна присъда	life sentence
доказване извън всяко разумно съмнение	proof beyond reasonable doubt
доказване на вината в съответствие със закона	proved guilty according to law
документи /писмени доказателства/	documentary evidence
дом	home
дом за настаняване	holding facility
допълнително мнение	supplementary opinion
достъп до информация	access to information

достъп до относими документи	access to relevant files
достъп до съд	access to court
достъпност	accessibility
друг, различен статут	other status
душевна болка/страдание	mental anguish/suffering
дължима грижа; усърдие, старание	diligence
дължина на предварително задържане	length of pre-trial detention
държава-жалбоподател	applicant State party
държава-ответник	defendant state party
държавен орган	public authority
държавни услуги в полза на обществото	public service

Е

единодушно	unanimously
език, разбираем за обвиняемия	language which an accused understands
експроприация, одържавяване	expropriation
експулсирам (за чужденци); отстранявам	expel
експулсиране	expulsion
екстрадиция	extradition
екстратериториална юрисдикция	extraterritorial jurisdiction
ефективен достъп до съд	effective access to a court
ефективно вътрешноправно средство за защита	effective domestic remedy
ефективно разследване при убийство	effectiveness of investigation into (murder)
ефективно средство за защита	effective remedy

Ж

жалбоподател	appellant
жалбоподател	applicant
жертва, пострададал	victim
жив механизъм	living instrument
живот	life
живот на нацията	life of the nation
живот на общността	life of the community

забава за изплащане на обезщетение при отчуждаване на вещ	delays in payment of compensation for expropriation
забавания в производството	delays in the proceedings
забрана за въвеждане на наказателни норми с обратното действие	nullum crimen sine lege
забрана на	prohibition of
забрана на групово експулсиране на чужденци	prohibition of collective expulsion of aliens
забрана на дискриминация	prohibition of discrimination
забрана на експулсиране на собствен гражданин	prohibition of expulsion of a national
забрана на злоупотреба с права	prohibition of abuse of rights
забрана на изтезанията	prohibition of torture
забрана на лишаването от свобода поради дълг	prohibition of imprisonment for debt
забрана на резервите	prohibition of reservations
забрана на робството и принудителния труд	prohibition of slavery and forced labour
загуба на имущество	loss of property
задочно	<i>absentia [in]</i>
задължение за отбиване на военна служба	obligation of performing military service
задължения и отговорности	duties and responsibilities
задължения, поети от страните	engagements undertaken by parties
задължителен, принудителен	compulsory
задължителна работа на задържания/арестувания	work required of detainee
задължителна работа, която следва да се извършва през периода на условно освобождаване	work required to be done during conditional release
задържане	apprehension
задържане под стража	placement in custody
задържане под стража (полицейско)	detention on remand
задържане под стража в досъдебното производство	pre-trial detention
законен арест или задържане	lawful arrest or detention
законни ограничения	lawful restrictions
законно разпореждане на съд	lawful order of a court
законност на задържането	legality of detention

законово задължение / задължение
предвидено в закон
законосъобразност на производство
заличаване на жалби
заплаха за живота на жалбоподателя
заплаха за съществуването на нацията
заплашване
заповед за арест
заповед/разпореждане/решение за
освобождаване на задържано лице
защита на доброто име на другите
защита на здравето
защита на личния живот на страните
защита на непълнолетните лица
защита на нравствеността
защита на обществения ред
защита на правата
защита на правата и свободите на
останалите членове на обществото
защита на собственост
защита срещу злоупотреба
защита срещу незаконно насилие
защита чрез правна помощ
защитимо твърдение
злоупотреба с правото на жалба

obligation prescribed by law
lawfulness of proceedings
striking out applications
threat to applicant's life
threat to the life of the nation
intimidation
arrest warrant
order release
protection of the reputation of others
protection of health
protection of private life of the parties
protection of juveniles
protection of morals
protection of public order
protection of the rights
protection of the rights and freedoms
of others
protection of property
safeguards against abuse
defence from unlawful violence
defence through legal assistance
arguable claim
abuse of the right of petition

И

избор на законодателя
избори чрез таен вот
извънредно положение
извънредно положение
извършвам законен арест
извършвам престъпление
извършвам процесуални действия
изземване
изключение от изискването за
изчерпване на вътрешноправните
средства за защита
изключителен интерес

choice of the legislature
elections by secret ballot
public emergency
time of emergency
effect lawful arrest
commit an offence
take proceedings
seizure of
exemption from exhaustion of domestic
remedies
outstanding interest

изложение на фактите	statement of fact
изминал период от време	lapse of time
изповядвам/показвам религия или убеждение	manifest religion or belief
изправен своевременно пред съдия или друго длъжностно лице, овластено по силата на закона да упражнява съдебни функции	brought promptly before judge or other officer authorised by law to exercise judicial power
изправяне пред компетентния орган	bringing before competent authority
изправяне пред компетентния правораздавателен орган	bringing before competent legal authority
изпълнение	execution
изпълняемо съдебно решение	enforceable judicial decision
изследвам всички факти "за" и "против"	examine all the facts arguing for or against
изследване на обстоятелства	examination of circumstances
изтезание	torture
изтезание над задържан в полиция	torture in police custody
изтичане на законоустановен срок (насилствено) изчезване (на хора)	expiry of time-limit (forced) disappearance
изчерпване на вътрешноправните средства за защита	exhaustion of domestic remedies
имуществени вреди	material damage
индивидуална жалба/молба	individual application/petition
индивидуални мерки	individual measures
интересите на обществото като цяло	interests of society as a whole
интересите на правосъдието	interests of justice
интересите на членовете	interests of members
информация за причините за ареста	information on reasons for arrest
информация за характера и причините на обвинението	information on nature and cause of of accusation
информация на разбираем език	information in language understood
информация по отношение на обвинението	information on charge
иск	claim
иск за вреди	action for damages
иск за защита на публични интереси	action popularis

К

кандидатирам се	stand for election
касационно обжалване	appeal on a point of law
касационно обжалване	cassation appeal
клевета	defamation
книга за задържани лица	custody record
колективна жалба	collective complaint
колективно наказание	collective punishment
колективно упражняване на правото на свобода на изразяването	collective exercise of freedom of expression
Комитет на министрите	Committee of Ministers
компетентен правораздавателен орган	competent legal authority
компетентен съд	competent court
компетентност на държавите	jurisdiction of states
компетентност на Съда	jurisdiction of the Court
конкретните обстоятелства на случая	particular circumstances of the case
конституционност	constitutionality
контрол върху правото на ползване	control of use of property
контрол на кореспонденцията / телекомуникациите / телефоните на лишените от свобода	monitoring of prisoners' correspondence / telecommunications/ telephones
критерии за допустимост	admissibility criteria
култ, преклонение	worship

Л

легитимна цел	legitimate aim
легитимна цел (предназначение)	legitimate purpose
лекар, осигуряващ медицинска помощ в местата за задържане	police surgeon
липса на ефективен достъп до съд	lack of effective access to a tribunal
липса на ефективно средство за защита /разследване / открито съдебно заседание	lack of effective remedy / investigation / oral hearing
липса на навременна информация	lack of promptness of information
липса на намерение да се поддържа жалбата	absence of intention to pursue petition
липса на право на обезщетение	absence of right to compensation
липса на публично изслушване	lack of a public hearing
лихва за забава	default interest

лица с психични увреждания
лице
лице, отказало военна служба (по съвест и убеждение)
лицензиране на радио- и телевизионните разпространители и производителите на кинематографична продукция
личен живот
лично упражнена защита
лишаване от притежание
лишаване от родителски права
лишаване от свобода
лишаване от свобода
лишаване от собственост
лишен от свобода

persons of unsound mind
individual
conscientious objector

licensing of broadcasting, television and cinema enterprises

private life
defend in person
deprivation of possession
withdrawal of parental rights
deprivation of liberty
imprisonment
deprivation of property
prisoner

М

маловажно нарушение/престъпление
малтретиране на задържани под стража лица
малцинство
медии
междудържавни дела
международни задължения
меморандум
мерки, сходни на лишаването от собственост
местните потребности и условия
минимална степен на защита, на която гражданите имат право по закон в едно демократично общество
минимално степен на суровост/ строгост
мирно ползване на притежания
мирно събиране
младежка престъпност
може директно да бъде вменен/о в отговорност на местните власти
молба за освобождаване от арест

minor offence
ill-treatment of detainees/in custody

minority
media
inter-State case
international obligations
memorandum
measures similar to expropriation

local needs and conditions
minimum degree of protection to which citizens are entitled under the rule of law in a democratic society
minimum level of severity

peaceful enjoyment of possessions
peaceful assembly
juvenile delinquency
directly imputable to the local authorities
application for release from detention

Н

на пръв поглед	prima facie
наболели социални нужди, проблеми	pressing social need
надделявам	outweigh
наказание	penalty
наказателно производство	criminal proceedings
налагане на глоба	imposition of fine
намеса	interference
нападение	assault
напълно необходимо	strictly necessary
наркотично зависими	drug addicts
нарушение	violation
национален произход	national origin
национален орган	national authority
национален съд	national court
национализация	nationalisation
националната сигурност	national security
национално малцинство	national minority
национално право	national law
не може да се съди или наказва някой два пъти за едно и също деяние	<i>ne bis in idem/non bis in idem</i> principle
невъзможност да осигури изпълнението на съдебното решение	inability to secure compliance with the judgment
негативно задължение	negative obligation
недействителен (нищожен или унищожаем)	null and void
недопускане на пресата	exclusion of press
недопустимост	inadmissibility
неефективност на средствата за защита	ineffectiveness of remedies
незабавен съдебен контрол	prompt judicial control
незабавен съдебен процес	prompt trial
незабавна и подробна информация	prompt and detailed information
незабавно	promptly
незабавно информиран (да бъде)	promptly informed
независим съд	independent tribunal
незаконно задържане	illegal detention
незаконно задържане	unlawful detention
незаконност	unlawfulness

неизпълнение	non-enforcement
неизчерпване	non-exhaustion
неизчерпване на вътрешноправните средства за защита	non-exhaustion of domestic remedies
неимуществени вреди	moral damage
неимуществени вреди	non-pecuniary damage
необходим/а в едно демократично общество	necessary in a democratic society
необходими мерки за защита на интересите на децата	measures necessary in the interests of children
неоправдано дълго/забавено (за процедура)	unreasonably long (procedure)
неотменими права и свободи	non-derogable rights and freedoms
неофициално резюме	non-official summary
неполагане на дължима грижа; липса на усърдие, старание	lack of diligence
неправителствена организация	non-governmental organisation
неприложимост	inapplicability
непълнолетни лица	minors
несправедливост на процеса	unfairness of proceedings
неустановен извършител	unidentified perpetrator
нечовешко наказание	inhuman punishment
нечовешко отношение	inhuman treatment
нови или новооткрити обстоятелства	new or newly discovered facts
носещ отговорност по Конвенцията	liable under the Convention
нарави, морал	morals
няма достатъчно средства	has not sufficient means

O

обвинен в престъпление	charged with criminal offence
обвинение в престъпление	criminal charge
обвинения	charges
обвинителен акт	bill of indictment
обвързващо решение	binding judgment
обезщетение	compensation
обезщетение за имуществени вреди	pecuniary damage
обезщетяване	indemnification
обективно и разумно основание	objective and reasonable justification
обичайни граждански задължения	normal civic obligations

обстоятелства по случая	circumstances of the case
обхват на допустимите ограничения на правата	limitation on use of restrictions on rights
обхват на съдебна проверка	scope of court review
общ интерес	general interest
обществен интерес	public interest
обществен ред	public order
обществен, държавен	public
обществена безопасност, сигурност	public safety
обществено мнение	public opinion
общи мерки	measures of a general character
общи съдилища	ordinary courts
общите принципи на международното право	general principles of international law
общите принципи на правото, признати от цивилизованите народи	general principles of law recognised by civilized nations
ограничена компетентност	limited jurisdiction
ограничени/запретени от закона	statute-barred
ограничения за защита на демократичното общество	limitations to protect democratic society
ограничения за защита правата на третите лица	limitations to protect the rights of others
околна среда	environment
окончателно вътрешно решение	final domestic decision
омбудсман	Ombudsman
оплакване	complaint
оправдавам намесата	justify the interference
оправдан от обществения интерес в демократичното общество	justified by the public interest in a democratic society
оправдателна присъда на първа инстанция	acquittal at first instance
определена степен на суровост/строгост	particular level of severity
определям	determine
определям/ присъждам парична сума	make financial award
определяне	determination
освобождаване от държавна служба	dismissal from civil service
освобождаване от задължения (по Конвенцията) във военно време или друго събитие от извънреден характер	derogation in time of war or other public emergency
основавам семейство	found a family

основания на индивидуална/
междудържавна жалба
основни свободи
основни ценности в демократично
общество
особени обстоятелства
особено мнение
осъждане
отвличане
отговорност
отделно съдебно производство
отказ
отказ на достъп до адвокат
отказ от военна служба (по съвест и
убеждение)
отказ от съдебни разноски
отлагам дело
отнемане на собственост
относими и достатъчни основания
отпуск поради заболяване
отхвърляне на жалба на правно
основание

merits of individual application / inter-
state application
fundamental freedoms
fundamental values of a democratic
society
special circumstances
dissenting opinion
conviction
abduction
liability
separate set of proceedings
surrender
denial of access to lawyer
conscientious objection

waiver of the court fees
adjourn the case
taking of property
grounds "relevant" and "sufficient"
sick leave
dismissal of appeal on points of law

П

парцел земя
пенсия за инвалидност
периодично отпускана сума/помощ
периодично разглеждане на
законността на задържането
пилотно решение
плюрализъм в образованието
поверителност
подавам жалба
подбуждане към омраза и
враждебност
подготовка на защитата
подписване и ратификация
подробна информация
подходящи удобства, условия

plot of land
disability pension
allowance
periodic review of the continuing
lawfulness of detention
pilot judgment
pluralism in education
confidentiality
lodge an application
incitement to hatred and hostility

preparation of defence
signature and ratification
information in detail
adequate facilities

подходящо време	adequate time
подчинение; подчинително положение	servitude
позитивни задължения	positive obligations
ползване на собствеността	use of property
политическа дейност	political activity
политическа партия	political party
политически права	political rights
политическо или друго мнение	political or other opinion
политическо убежище	political asylum
полицейски служители	members of police
помилване от президента	presidential pardon
по-нататъшното разглеждане не е оправдано	continued examination not justified
пораждам, произхождам от	originate
постановявам решение	deliver a judgment
постановяване на решение	adoption of a judgment
по-тежко наказание	heavier penalty
потушавам бунт или метеж	quell riot or insurrection
права и свободи, които подлежат на дерогирание	derogable rights and freedoms
права, чието упражняване търпи ограничения	qualified rights
правило за шестмесечен срок	six-month period/rule
Правителството	The Government
правна помощ или съдействие	legal aid or assistance
правно задължение	legal obligation
правомощие да промени крайния резултат на съдебното решение /да отмени съдебното решение	power to overturn decision of the court
практическа и ефективна защита	practical and effective protection
превантивно задържане	preventive detention
преглед на въззивна жалба	examination of the appeal
преговори	negotiations
предавам	transmit
предварително възражение/ предварително разследване	preliminary objection / investigation
предвидено в закон	provided by law
предвидимост	foreseeability
предели на преценка	margin of appreciation
предотвратявам бягство	prevent escape

предотвратявам незаконно влизане в страната	prevent unauthorised entry into country
предотвратяване извършването на престъпление	prevention of crime
предотвратяване на безредици	prevention of disorder
предотвратяване на нарушение на обществения ред/ безредици	prevent disorder
предотвратяване разкриването на информация,получена доверително	preventing the disclosure of information received in confidence
предотвратяване разпространението на инфекциозни болести	prevention of spreading of infectious diseases
предписано от закон/предвидено в закон	prescribed by law
представители на малцинствена група	members of a minority group
предубеден, заинтересован	biased
презумпция за бащинство	presumed paternity
презумпция за невиновност	presumption of innocence
презумпция по отношение на фактите	presumption in respect of factors
прекомерна продължителност на производството	excessive length of proceedings
прекратяване (на сдружение, политическа партия, др.)	dissolution (of an association, political party, etc.)
премахване на смъртното наказание	abolition of the death penalty
прения,устно изслушване в съдебно заседание	oral hearing
преса	press
преследвам легитимна цел	pursue a legitimate aim
преследвам/гоня цел	pursue
престъпление	criminal offence
претърсване/търсене	search
прехвърляне на собствеността	transfer of the property
при закрити врата	exclusion of public
приемам доказателства	admit (evidence)
призовавам свидетел	summon the witness
приложими разпоредби	applicable provisions
приложимост	applicability
принуда /административна/	coercion (administrative)
принудителен труд	compulsory labour
принудителен труд	forced labour
принудително извеждане	forced evacuation

присъединявам се към синдикална организация	join trade unions
присъждам обезщетение за вреди притежания	award compensation/damages possessions
причинно-следствена връзка	causal link
приятелско споразумение	friendly settlement
провеждане на производството	conduct of the proceeding
продължавам задържането под стража	extend the detention on remand
продължаваща ситуация	continuing situation
продължително задържане под стража	continued detention
продължителност на гражданско / наказателно производство	length of civil / criminal proceedings
продължителност на задържане под стража	length of detention on remand
производство пред Конституционния съд	constitutional proceedings
произвол	arbitrariness
произволен арест/задържане	arbitrary arrest/detention
произволно действие	arbitrary action
произволно лишаване от свобода	arbitrary deprivation of liberty
промяна на религията или убеждението	change religion or belief
пропорционално / съразмерно/ съответстващо на преследваната легитимна цел	proportionate to the legitimate aim pursued
пропорционалност/баланс/ съразмерност	proportionality
процедура по изпълнение/ изпълнително производство	enforcement proceeding
процедура, предвидена в закон	procedure prescribed by law
процедурни гаранции за разглеждане	procedural guarantees of review
процес в разумен срок	trial within a reasonable time
процесуална легитимация	locus standi
процесуално нарушение	procedural defect
психиатрична експертиза	psychiatric evidence
публично гледане на делото	public hearing
публичност, гласност	publicity
пълномощно	power of attorney

P

работа/дейност, изпълнявана в случай на извънредно положение	service exacted in case of emergency
равенство на средствата	equality of arms
равенство пред закона	equality before the law
разглеждам второто производство	examine the second set of proceedings
разкриване на самоличност	disclosure of identity
разпит	interrogation
разпит на свидетели	examination of witnesses
разпределям	allocate
разпространение	dissemination
разрешение за провеждане на митинг/демонстрация	permit for a demonstration
разширен, пълен	extensive
редакция, формулировка	wording
религиозните и философски убеждения на родителите	parents' religious and philosophical convictions
решение	judgment
решение по допустимост	admissible/ilicity/decision
решение/определение/разпореждане	decision
решенията са установителни по своето естество	judgments are essentially declaratory in nature
робство	slavery
родителски права	parental authority

C

самоотбрана	self-defence
самостоятелно	taken alone
свидетел	witness
свидетелски показания в процеса	testify at trial
свобода на движение	freedom of movement
свобода на избор на местоживееене	freedom to choose a place of residence
свобода на изразяване	freedom of expression
свобода на изразяване на религиозни убеждения	freedom to manifest religion
свобода на кореспонденцията	freedom of correspondence
свобода на личността	liberty of person
свобода на мирни събирания	freedom of peaceful assembly

свобода на мисълта	freedom of thought
свобода на мнение	freedom of opinion
свобода на получаване на идеи	freedom to receive ideas
свобода на получаване на информация	freedom to receive information
свобода на пресата	freedom of the press
свобода на придвижване	liberty of movement
свобода на разпространяване на идеи	freedom to impart ideas
свобода на разпространяване на информация	freedom to impart information
свобода на религията	freedom of religion
свобода на сдружаване	freedom of association
свобода на съвестта	freedom of conscience
свободни избори	free elections
семеен живот	family life
сигурност/неприкосновеност на личността	security of person
система за безплатна правна помощ	scheme for free legal aid
системен/продължителен проблем	systemic problem
скитници	vagrants
след осъждане	after conviction
смъртно наказание	capital punishment
смъртно наказание	death penalty
собственост, имущество	property
социален произход	social origin
социално осигуряване	social security
спазване на закона, придържане към закона	observance
спор	dispute
справедлив процес	fair hearing
справедлива основа	equitable basis
справедливо обезщетение	just satisfaction
справедливост на производството	fairness of proceedings
степен, стриктно обоснована от ситуацията	extent strictly required by situation
стеснително тълкуване	narrow interpretation
строго пропорционално	strictly proportionate
субективна оценка	value judgment
сходно положение	comparable situation
съвместимост с Конвенцията	compatibility with the Convention

съвместно становище	joint opinion
съвпадащо мнение на различно основание	concurring opinion
съд, създаден в съответствие със закона	tribunal established by law
съдебен контрол	judicial review
съдебен медик	forensic expert
съдебна грешка	miscarriage of justice
съдебна инстанция	level of jurisdiction
съдебна практика	case-law
съдебна практика	jurisprudence
съдебни власти	judicial authorities
съдебно решение, обявено публично	public judgment
съдия или друго длъжностно лице, упражняващо съдебни функции	judge or other officer exercising judicial power
съдия-изпълнител	bailiff
Съдът приема...	Court holds ...
създавам пречки за упражняването на правото на жалба	hinder the exercise of the right of petition
създавам/присъединявам се към синдикат	form/join trade unions
със същия предмет, изложен в друга процедура	same as matter submitted to other procedure
със същия предмет, като вече разгледано/а; със същия предмет, подаден/а до друг	same as matter already examined
състезателен процес/състезателно производство	adversarial trial/adversarial hearing
съхранение на авторитета и непристрастността на съдебната власт	maintaining the authority and impartiality of the judiciary
съществено процесуално нарушение	fundamental defect in proceedings
същество на оплакването	merits of the complaint
същите условия	same conditions

T

тайната на кореспонденцията	secrecy of correspondence
тайно гласуване	secret ballot
тайно полицейско наблюдение	secret surveillance
такси и разноски (държавни)	costs and expenses

твърдение
телесна неприкосновеност
телесно наказание
телесно страдание
териториална цялост
тормоз
трафик на хора
трета страна
третиране, отношение

allegation
physical integrity
physical punishment
physical suffering
territorial integrity
harassment
trafficking in human beings
third party
treatment

Y

убедително демонстриране
уведомление
уведомление за ограничаване
(действието на закон или договор)
уволнение
уеднаквяване на правото
универсално избирателно право
унизително наказание
унизително наказание
унизително третиране
унищожаване на притежания и дом
употреба на сила/насилие
упражнявам юрисдикция
упражняване на родителските права
условия на задържане
условията към настоящия момент
условно освобождаване
установено чрез закон
устно становище
устройство, състав
учредявам, съставлявам, устроен съм
уязвимост

convincingly demonstrate
notification
notification of a derogation

dismissal
uniform law
universal suffrage
degrading punishment
humiliating punishment
degrading treatment
destruction of possessions and home
use of force/violence
exercise the jurisdiction
custody of children
conditions of detention
present-day conditions
conditional release
established by law
oral submission
composition
constitute
vulnerability

Φ

физическа свобода и сигурност
физическо/телесно наказание от
средна степен

physical liberty and security
moderate physical punishment

Х

характер на наказание
характер на намеса

nature of punishment
nature of interference

Ц

цел
ценностите на демократичното
общество

aim
values of a democratic society

Ч

чувства на страх, душевно страдание
и малоценност
чужденци

feeling of fear, anguish and inferiority
aliens

Я

явно необоснована

manifestly ill-founded

The glossary has been developed by the Human Rights National Implementation Division of the Directorate General of Human Rights and Rule of Law, under the HELP umbrella. It is intended to guide legal professionals from Council of Europe member states in using the correct terminology when they make Convention-based arguments in national proceedings and to correctly understand when reading judgments in English. The Bulgarian translation was done by the Registry of the European Court of Human Rights.

Речникът е разработен от отдел „Прилагане на правата на човека на национално ниво“ на главна дирекция „Права на човека и върховенство на закона“, в рамките на програмата HELP. Той е предназначен да насочи практикуващите юристи от страните-членки на Съвета на Европа в използването на правилната терминология, когато излагат доводи, базирани на Конвенцията, в националните производства и да разбираат правилно съдебни решения на английски език. Българският превод е направен от Секретариата на Европейския съд по правата на човека.

www.coe.int/nationalimplementation

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 47 member states, 28 of which are members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European Convention on Human Rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.

Съветът на Европа е водещата организация за защита на правата на човека на континента. Той има 47 държави-членки, сред които са 28-те членки на Европейския съюз. Всички държави-членки на Съвета на Европа са подписали Европейската конвенция за правата на човека, договор, предназначен да защитава правата на човека, демокрацията и върховенството на закона. Европейският съд по правата на човека следи за изпълнението на Конвенцията в държавите-членки.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE